

КОМП'ЮТЕРНИЙ МОНІТОРИНГ ЕКО-ЕНЕРГО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І СИСТЕМ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	12 Інформаційні технології
Спеціальність	122 Комп'ютерні науки
Освітня програма	Цифрові технології в енергетиці
Статус дисципліни	Вибірковий
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг дисципліни	4 кредитів (120 годин) 30 лек. 14 лаб. 76 СРС
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік, МКР
Розклад занять	https://schedule.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: д.т.н., проф. Сліпченко Володимир Георгійович, ddpolytechnic2016@gmail.com Лабораторні: ас. Волков Олександр Володимирович, volkov1aleksander@gmail.com
Розміщення курсу	Засоби Classroom та e-mail.

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Програму навчальної дисципліни «Комп'ютерний моніторинг еко-енерго-економічних процесів і систем» складено відповідно до освітньої програми освітньо-професійної програми «Цифрових технологій в енергетиці» другого рівня вищої освіти спеціальності 122 «Комп'ютерні науки».

Метою кредитного модуля є формування у студентів здатності:

- здатність використовувати математичні методи для аналізу формалізованих моделей предметної області;
- здатність формалізувати предметну область певного проекту у вигляді відповідної інформаційної моделі.

У результаті вивчення дисципліни студенти мають отримати:

ЗНАННЯ:

- сучасних математичних моделей, що описують екологічні, енергетичні та економічні процеси та системи;
- методів розробки програмного забезпечення для проведення моніторингу стану об'єкту;

УМІННЯ:

- застосовувати прикладне програмне забезпечення комп'ютерного моделювання та обробки даних, методи розподіленого моделювання складних об'єктів і систем, інтелектуальні обчислення

для оброблення великих даних, проектувати та програмно реалізовувати методи комп'ютерної обробки великих за обсягом даних;

- проектувати архітектурні рішення інформаційних та комп'ютерних систем різного призначення.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

У структурно-логічній схемі навчальна дисципліна «Комп'ютерний моніторинг еко-енерго-економічних процесів і систем» розміщена тоді, коли студенти вже прослухали навчальні дисципліни «Об'єктно-орієнтований аналіз та проектування програмних систем», «Системний аналіз», «Моделювання систем», «Апаратно-програмні засоби збору та обробки екологічної інформації», що достатньо для виконання лабораторних робіт з даної дисципліни.

Отримані знання можна використовувати при виконанні магістерської дисертації.

3. Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Вступні положення, термінологія.

РОЗДІЛ 2. Економічні аспекти еко-енерго-економічного моніторингу. Економічні розрахунки.

РОЗДІЛ 3. Екологічні аспекти комп'ютерного еко-енерго-економічного моніторингу.

РОЗДІЛ 4. Енергетичні аспекти еко-енерго-економічного моніторингу.

РОЗДІЛ 5. Рекомендації щодо реалізації програмних продуктів, що забезпечують функціонування систем комп'ютерного еко-енерго-економічного моніторингу.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова:

1. Сліпченко В.Г., Мамалига В.М., Полягушко Л.Г. Комп'ютерний моніторинг еко-енерго-економічних процесів та систем [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра за освітньо-професійною програмою «Комп'ютерний моніторинг та геометричне моделювання процесів і систем» спеціальності 122 «Комп'ютерні науки та інформаційні технології»; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,41 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 101 с.
2. Сліпченко В.Г., Коваль О.В., Полягушко Л.Г., Круш О.Є., Беспала О.М. Екологічний моніторинг: підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. 304 с.
3. Екологічний моніторинг: Огляд і аналіз інформаційних технологій в еколого-економічному моніторингу : навч. посіб. для студ. спец. 122 "Комп'ютерні науки" / В.Г. Сліпченко, Л.Г. Полягушко, Т.О. Мазанка, О.Є. Круш. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во "Політехніка", 2021. – 212 с.
4. Мамалига В.М., Ямко М.П. Служба енергоменеджменту промислового підприємства. Тернопіль : ТДТУ імені Івана Пулюя, 2002. 118 с.
5. Ляшенко І.М., Коробова М.В., Столяр А.М. Основи математичного моделювання економічних, екологічних та соціальних процесів. К.: Навчальна книга Богдан. 2006. 304 с.
6. Support to the government of Ukraine on updating its nationally determined contribution (NDC). C40502/8492/47661. ЗБІТ 3 / Звіт з моделювання. Project implemented by the Institute for Economics and Forecasting, NASU. 138 с.
7. Bai, Lu & Wang, Jianzhou & Ma, Xuejiao & Lu, Helen. Air Pollution Forecasts: An Overview. International Journal of Environmental Research and Public Health. 15. 780. 2018. DOI: 10.3390/ijerph15040780.
8. Sargunam, Jebaraj & Iniyan, S. A review of energy models. Renewable and Sustainable Energy Reviews. 10. 2006. P. 281-311. DOI: 10.1016/j.rser.2004.09.004.

Додаткова:

1. [Saving Energy—Politics or Business? Volodymyr (Vladimir) Mamalyga // International Solutions to Sustainable Energy, Policies and Applications. Part 11. - Stephen A. Roosa. Reference - 460 Pages - ISBN 9780815381020 - CAT# K339285 <https://www.crcpress.com/International-Solutions-to-Sustainable-Energy-Policies-and-Applications/Roosa/p/book/9780815381020>]
2. ДСТУ 3886-99 «Енергозбереження. Системи електроприводу». Київ: Держстандарт, 2000. 55 с.

3. ДСТУ 4065-2001 «Енергозбереження. Енергетичний аудит. Загальні технічні вимоги». Київ: Держспоживстандарт України, 2002. 39 с.
4. ДСТУ 4110-2002 «Енергоощадність. Методика аналізу та розраховування питомих витрат енергоресурсів». Держспоживстандарт України. 2003. 34 с.
5. ДСТУ 2804-94 Енергобаланс промислового підприємства. Загальні положення. Терміни та визначення.- ДП «УкрНДНЦ». 1994.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни(освітнього компонента)

Розділ 1. Вступні положення, термінологія

Розділ 2. Економічні аспекти еко-енерго-економічного моніторингу. Економічні розрахунки

Тема 2.1. Економічна ефективність енергоощадних та природоохоронних заходів (ЕОЗ/ПОЗ)

Тема 2.2. Приклади економічних розрахунків

Розділ 3. Екологічні аспекти комп'ютерного еко-енерго-економічного моніторингу

Тема 3.1. Системи екологічного менеджменту та екологічного моніторингу.

Тема 3.2. Розроблення форм для збирання первинної інформації.

Тема 3.3. Побудова енергобалансів

Розділ 4. Енергетичні аспекти еко-енерго-економічного моніторингу

Тема 4.1. Порядок робіт під час реалізації системи еко-енерго-економічного моніторингу

Тема 4.2. Розрахунок питомого енергоспоживання

Розділ 5. Рекомендації щодо реалізації програмних продуктів, що забезпечують функціонування систем комп'ютерного еко-енерго-економічного моніторингу

6. Самостійна робота студента/аспіранта

Завдання моніторингу.

Недоліки «приведений витрат».

Показники рентабельності.

Співвідношення «вартості грошей» у річному та місячному вимірі.

Поняття циклу C-P-D-A.

Обґрунтування доцільності збирання інформації за 5-10 років, а не за 2-3 роки згідно підходів закордонних експертів.

Огляд підходів до реалізації системи еко-енерго-економічного моніторингу.

Аналіз економічного стану підприємства. Форми статистичної звітності.

Огляд підходів до розрахунку питомого енергоспоживання. Нормування.

Попереднє оцінювання ефективності використання енергоресурсів залежно від обсягів виробництва.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

- Відвідування лекцій та лабораторних занять, а також відсутність на них, не оцінюється.
- При захисті лабораторних робіт студент має продемонструвати розроблений програмний код та результати його виконання на тестах, як заздалегідь підготованих, так і запропонованих викладачем. У випадку дистанційної форми навчання захист відбувається на відповідній конференції шляхом демонстрації екрана.
- Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.
- Норми етичної поведінки Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

1. Поточний контроль (виконання робіт в семестрі) оцінюється у 100 балів. Розподіл балів наведено в таблиці:

Види робіт	Бали
Лабораторна робота №1. Розробка інформаційно-довідкової системи для експертів у галузі комплексного аналізу стану території	20
Лабораторна робота №2. Фільтрація та статистичний аналіз показників на інтерактивних картах для комплексного аналізу стану території	20
Лабораторна робота №3. Проведення розрахунку інтегральних показників та аналіз стану території	20
Лабораторна робота №4. Реалізація підсистеми прийняття управлінських рішень	20
Модульна контрольна робота	20
Всього	100

Штрафні бали віднімаються за:

- 1) неоптимальний алгоритм – 10% від максимальної кількості балів;
- 2) неоптимальні структури представлення інформації – 10% від максимальної кількості балів;
- 3) ненадану або невірну відповідь на запитання – 20% від максимальної кількості балів при захисті лабораторної роботи або 100% - на контрольній роботі.

2. Календарний контроль проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу:

Критерій	Перший календарний контроль	Другий календарний контроль
Термін календарного контролю	Тиждень 7-8	Тиждень 14-15
Умови отримання позитивної оцінки	≥ 24 бали	≥ 45 балів

3. Умови допуску до заліку: відсутність заборгованостей з лабораторних робіт 1 - 4.

Студенти, які виконали умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Зі студентами, які виконали умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими студентами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі проводиться семестровий контроль у вигляді заліку.

4. Відповідь на заліку оцінюється у 100 балів. Залікова робота складається з одного теоретичного питання та одного практичного завдання. Ваговий бал теоретичного питання – 50 балів, завдання – 50 балів.

Теоретична частина оцінюється таким чином:

- правильна чітко викладена, повна відповідь – (не менше 90% потрібної інформації) – 45-50 балів;
- достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) – 38-44 бали;
- неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) – 30-37 балів;
- незадовільна відповідь – 0 балів.

Практичне завдання оцінюється таким чином:

- повне, безпомилкове розв'язування завдання – 45-50 балів;
- повне, розв'язування завдання із несуттєвими невідповідностями – 38-44 бали;
- завдання виконане з певними недоліками – 30-37 балів;
- завдання не виконано – 0 балів.

5. Рейтингова оцінка за освітній компонент за бажанням студента визначається одним з таких способів:

- 1) кількість балів, отриманих за поточний контроль, або
- 2) результат виконання залікової контрольної роботи (тоді не враховуються бали, отримані в семестрі).

Таблиця переведення рейтингових балів у оцінку за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професор каф. ЦТЕ, д.т.н., проф. Сліпченко Володимир Георгійович

Ухвалено кафедрою ЦТЕ (протокол № 22 від 25.06.2025)

Погоджено Методичною радою НН ІАТЕ КПІ ім. Ігоря Сікорського (протокол № 9 від 27.06.25)